

TILVÆKST Grovfoder Nr. 8, 29. april 2022

Indhold

- **Mark**
 - Aktuelt i majs
 - Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd
 - Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne
 - Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd under tørre forhold
- **Vanding**
 - Vandingsvejledning uge 17-18
 - Omkostninger til vanding
- **Regler og tilskud**
 - Første slæt græs forud for majssåning
 - Ajourføring af gødningsplan på kvæg-undtagelsesbrug

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

De tidligst såede majs er endnu ikke fremspiret. Overvej anvendelse af DFF / Legacy 500 SC før fremspring ved kendte problemer med ærenprisarter. Ligeledes bør glyphosat også overvejes som en mulighed før fremspring i marker med tætte bestande af storke- og hejrenæb.

Majssåningen er godt i gang, selvom jordtemperaturen stadig kun er omkring de anbefalede 8 °C. Vejrudsigten melder dog stadigt om stabilt vejr uden udsigt til nedbør. I perioden fra såning til fremspring bør du overveje muligheden for en ukrudtsbekæmpelse med glyphosat og/eller DFF/Legacy 500 SC før fremspring. Hvorvidt det er en god idé med en sprøjtning før fremspring afhænger særligt af hvilke ukrudtsarter, der findes i marken, og om der er særlige "problemarter" imellem. Har du erfaringsmæssigt problemer med ærenpris-arter og storke- og hejrenæb, kan det være den rigtige beslutning med en sprøjtning inden fremspring.

I marker med kendte problemer med ærenprisarter er der ikke mange gode kemiske løsninger, som slår til, efter majsens fremspring. Den bedste løsning mod ærenprisarter i majs fås ved anvendelse af DFF/Legacy 500 SC før majsens fremspring (T0-sprøjtning). DFF og Legacy 500 SC er identiske produkter, og udover de to nævnte findes der også andre kopi-produkter med samme indhold. Men det er vigtigt at bemærke, at det kun er DFF og Legacy 500 SC, som har en godkendelse til mindre anvendelse i majs før fremspring. Hvis du anvender DFF eller Legacy 500 SC, skal du vedlægge dokumentation for godkendelsen til den mindre anvendelse i din sprøjtejournal. Du finder godkendelsen for DFF/Legacy 500 SC her.

Bemærk yderligere, at det kun er tilladt at anvende DFF/Legacy 500 SC, når der er problemer med ærenprisarter.

Billede 1 Tæt bestand af ærenpris i majs. Her burde der have været anvendt DFF/Legacy 500 SC inden fremspiring (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Udover eventuel anvendelse af DFF til bekæmpelse af ærenprisarter kan der ved andet genstridigt ukrudt være en fordel at anvende glyphosat inden majsens fremspring. Arter som storke- og hejrenæb er svære at bekæmpe i majs, og derfor kan de med fordel bekæmpes inden majsens fremspring.

I marker med problemer med både ærenprisarter og alm. hanespore kan sprøjtningen med DFF/Legacy 500 SC medvirke til, at den første sprøjtning efter fremspiring (T1) kan udsættes lidt, således at der vil være en lidt større fremspiring af alm. hanespore, som kræver mere varme og derfor fremspirer senere. Dermed kan effekten på den første fremspiring af alm. hanespore alt andet lige forbedres i forhold til en T1-sprøjtning udført til normal tid, hvor det ofte er fremspiringen af ærenpris-arter, der dikterer, hvornår sprøjtningen skal udføres.

Mange har gjort sig erfaringer med at bruge en glyphosat-sprøjtning før fremspring af majsens. Erfaringerne viser dog, at det slet ikke er i alle tilfælde, at der kan spares en af de normale to sprøjtninger i majs. Under kølige forhold er der som oftest fremspiret ukrudt, før majsens kommer op, mens der under lune forhold, hvor majsens kommer hurtigt op, mindst skal være fire til seks dage fra såbedstilberedning til såning, før der er så meget ukrudt fremspiret inden majsens fremspiring, at det kan berettige den ekstra sprøjtning med glyphosat. Har du derfor ingen problemer med de før nævnte ukrudsarter, bør du overveje, om du vinder noget ved den ekstra sprøjtning med glyphosat før fremspiring. Omvendt, bør du ved kendskab til problemarter, indtænke glyphosat- og DFF/Legacy 500 SC-sprøjtningen som en ekstra hjælp til at ramme de svære ukrudsarter, hvor de normale to sprøjtninger erfaringsmæssigt kan have svært ved at give den ønskede effekt. Den forventede effekt vil alt andet lige være knap så god grundet de tørre forhold.

Tabel 1 Løsninger til ukrudtsbekæmpelse i majs inden afgrødens fremspiring

Ukrudsbestand	Middel	Dosis [kg, l/ha]	Afstand til [m]		Bemærkninger
			§3	Vandmiljø	
Ærenprisarter	DFF	0,05 – 0,07	--	10	INDEN afgrødens fremspiring
	Legacy 500 SC	0,05 – 0,07	--	10	
Storke- og hejrenæb	Roundup PowerMax ¹⁾ (720 g/kg)	0,5 – 0,85	5	--	INDEN afgrødens fremspiring
	Roundup Flex (480 g/l)	0,75 – 1,3	--	2	
	Roundup Bio (360 g/l)	1,0 – 1,7	--	2	

1) Må kun anvendes én gang pr. sæson.

Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det eneste middel, der er fuldt skånsomt over for kløveren, er Fighter 480, som kan anvendes uden hensyn til kløverens størrelse. Den bedste effekt opnås på små ukrudsplanter under gode temperaturforhold. Tankblanding med Stomp CS kan give en effektforbedring på arter som fuglegræs, agerstedmoder og snerlepileurt, når der er god jordfugtighed, men pris/effekt-forholdet samt generelt ugunstige betingelser for jordmidler i foråret gør bred anvendelse uaktuel – i

særdeleshed under de nuværende meget tørre forhold. Hvis du vælger at bruge Stomp CS, skal frøene være dækket af jord for at undgå, at sprøjtingen påvirker udlægget. Se standardløsninger i tabel 3.

Billede 2 Nyfremspiret kløvergræsudlæg i dæksæd af vårbyg (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Mod hanekro og korsblomstret ukrudt giver en blanding af Fighter 480 + 3 (– max. 5) g/ha Harmony 50 SX + olie erfaringsvis en god effekt. Harmony 50 SX giver en vækststandsning i græs, som er i kraftig vækst, og må om foråret derfor kun bruges, hvor udlægget står beskyttet i en dækafrøde. Ovenstående gælder også for lucerneudlæg. Behandlingsfrister for aktuelle midler ses i tabel 2.

I afgrøder med byg/ært og kløvergræsudlæg kan ukrudtet bekæmpes med Fighter 480 + Renol eller en tankblanding af Fighter 480 og Stomp CS jfr. forslagene i tabel 3. Bemærk, at Harmony 50 SX IKKE er godkendt i ært og byg/ært.

Max. tilladt dosis af Fighter 480 er 1,5 l/ha i vårsæd, herunder byg/ært, med udlæg af kløvergræs, mens max. tilladt dosis er 1,25 l/ha i vårsæd med udlæg af rent græs eller udlæg af lucerne.

Tabel 2 Behandlingsfrister i dæksæd med kløvergræsudlæg

Middel	Behandlingsfrist i afgrøde / dæksæd				Afstand til [m]	
	Grønkorn	Helsæd, byg/ært	Helsæd, byg	Korn, modenhed	\$3	Vandmiljø
Fighter 480	7 uger ¹⁾	7 uger	7 uger	10 uger	--	2
Harmony 50 SX	2 uger	-- ²⁾	2 uger	2 mdr.	--	10
Stomp CS	6 uger	6 uger	6 uger	6 uger	--	20

1) Vær meget opmærksom på hvorvidt behandlingsfristen kan overholdes.

2) Ikke godkendt.

Tabel 3 Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd med kløvergræsudlæg

Middel	Dosering [l/g pr. ha]		Afstand til vandmiljø [m]	Ukrudtsbestand og bemærkninger
	Helsæd	Modenhed		
Fighter 480 Renol ¹⁾	0,5 – 1,0 0,5	1,0 – 1,25 0,5	2	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed. Morgensprøjtning.
Fighter 480 Stomp CS	0,5 – 0,75 0,5 – 0,75	0,75 0,5 – 0,75	2 20	Som ovenfor, men bedre effekt på agerstedmoder, fuglegræs, hanekro, rød tvetand og snerlepileurt. God jordfugtighed og 2-4 timers tørvejr.

1) Renol, MaisOil eller anden "super-olie".

Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne

Af planterådgiver Thomas Harbo

De tørre forhold i markerne giver gode betingelser for den stribede bladrandbille – særligt hvis temperaturen stiger. Vær opmærksom på bladgnav i den kommende tid.

Særligt under tørre forhold kan den sribede bladrandbille optræde i så store antal, at den med sine gnav gør skade på dæksæd af hestebønne og markært samt kløver- og lucerneplanter i nyt udlæg. Her er det ikke blot de aktuelle gnav på ærter, lucerne og kløver, der skader, men nok så meget risikoen for skader på kløveren efter høst af dæksæden, når anden generation af bladrandbillerne kommer frem i sidste halvdel af juli. Hvert år er der tilfælde af skader, hvor bladrandbillerne rydder kløveren væk i de nye udlægsmarker.

Billede 3 Ærteplante med gnav af sribet bladrandbille. I denne mark er der lucerneudlæg, som også kan skades af bladrandbillerne (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

I de tidlige vækststadier er skadestærsklen gennemsnitligt ét gnav pr. plante på ærter og hestebønner. I svagt udviklet kløvergræsudlæg er skadestærsklen 20 % angrebne planter, mens der kun sjældent er bekæmpelsesbehov i kraftigt udviklede udlæg.

I rene ærter, byg/ært og hestebønner kan bladrandbillerne bekæmpes med pyrethroider. I øjeblikket er kun Lamdex og Mavrik/Evure Neo godkendt. Se forslag til dosis i tabellen herunder.

Tabel 4 Lamdex. Bekæmpelse af sribet bladrandbille.

Afgrøde	Lamdex [kg/ha]	Mavrik/Evure Neo [L/ha]
Ærter, byg/ært	0,2	0,15-0,2
Hestebønne	0,2	--

Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd under tørre forhold

Af planterådgiver Thomas Harbo

Vårsæden, som blev sået i marts frem mod 1. april, vokser godt til, og ukrudtet i disse marker er ved at nå en størrelse, hvor bekæmpelse er aktuel. Med tørt vejr og ingen udsigt til nedbør i den kommende uge, bør du undlade at bekæmpe ukrudtet nu, hvis der er den mindste tvivl om, hvorvidt bekæmpelse af en genfremspiring efter nedbør vil være nødvendig. Selvom ukrudtet har fået løvblade, vil en større mængde ukrudt helt sikkert spire frem efter nedbør ovenpå de nuværende meget tørre forhold. Hvis du venter med at bekæmpe ukrudt, indtil kornet står i begyndende buskning, er risikoen for, at genbehandling bliver nødvendig, betydelig mindre. Fornyet fremspiring kan forventes 10 – 12 dage efter nedbør.

VANDING

Vandingsvejledning uge 17–18

Allerede nu skal du kontrollere, hvor stort nedbørsunderskuddet er på dine græs- og vintersædsarealer; der er de fleste steder allerede et temmelig stort vandingsbehov nu. Vinterraps bør have førsteprioritet, herefter græsmarker og arealer med vintersæd.

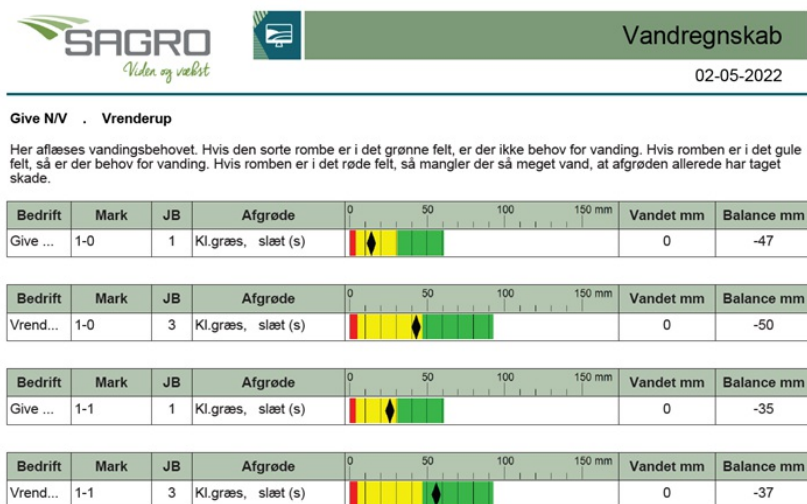
Vinterraps, vintersæd og slætgræs

Der er kun faldet meget lidt nedbør siden den 5. april, og der er vandingsbehov i vinterraps, græs og vintersæd de fleste steder. Der er kun meget lille forskel mellem nedbørsunderskuddet i de forskellige egne inden for SAGRO's område. Derimod kan der være forskel betinget af forskellig vækststart mellem afgrøder på høje og lavere arealer.

Figur 1 nedenfor viser vandingsbehovet i slætgræs den 2. maj for JB 1 og JB 3 repræsenteret ved Give henholdsvis Vrenderup (nær Varde). I markerne med nr. 1-0, som er de høje marker, er vækststarten sat til 20. marts, mens markerne 1-1 er lavere arealer med senere vækststart, som i beregningerne er sat til den 10. april.

Det er særdeles vigtigt, at vandingen startes i god tid – det er sjældent at vandingen bliver startet for tidligt op. Det gælder særligt i vinterraps, vintersæd og afgræsningsmarker, da den kritiske grænse for nedbørsunderskud – altså hvor det resulterer i udbyttetab – hurtigt nås. Græsmarkerne kan kompensere hen over sæsonen for begrænset vækst nu, men når du har gødsket til et stort første slæt, skal det også gerne resultere i et højt udbytte med ensartet kvalitet.

Figuren viser, at det kun er lavere arealer på den bedre jord, som ikke allerede har et vandingsbehov. Du bør derfor allerede nu komme i gang med at vande dine marker med vinterraps, vintersæd og slætgræs, så udbytte og for græssets vedkommende også kvaliteten i årets vigtigste slæt ikke hæmmes af vandmangel, og så gyllen og den dyrt indkøbte handelsgødning udnyttes bedst muligt.

Græsstub før etablering af majs

En del har planlagt at tage et slæt græs, inden marken pløjes for etablering af majs; læs også herom i artiklen "Første slæt græs forud for majssåning" nedenfor. Risikoen for, at jorden udtørres så meget, at majsfrøene ikke kan spire, er stor på disse marker. Derfor bør du kontrollere jordens fugtighed med et jordspyd eller med spaden, så snart du har skårlagt græsset. Kontrollen viser sandsynligvis, at der er behov for vanding, og du bør derfor vande græsstubben med 25 mm, INDEN du pløjer. Vent et par dage med at pløje, så vandet fordeler sig i hele pløjelaget.

Udlægsmarken?

Det er også meget tørt, hvor der er sået vårsæd. Ofte vil korn eller ærter ligge i jord, der er tilstrækkelig fugtig til, at spiringen går i gang. Hvor der er sået udlæg, er udfordringerne ofte større, da jorden de fleste steder, der er sået inden for de seneste par uger, nu er så tør i overfladen, at udlægget næppe kan spire. Særligt hvor jorden er lidt knoldet, er det ikke muligt at sikre frøene tilstrækkelig jordkontakt.

Vurderer du, at dine kløvergræsfrø ikke kan bringes til spiring eller måske vil spire meget uens, bør du vande marken. Vanding med 15 – 20 mm vand vil kunne sikre spiringen og være tilstrækkeligt de næste 14 dage. Ved vanding med større mængder risikerer du, at vandet laver skyllerender. Du bør vælge en lille dyse og køre med så højt et tryk på anlægget, at vandet forstøves så godt, at jordoverfladen ikke slås i stykker og smadrer helt sammen.

Omkostninger til vanding

Markedsprisen for el, som udgør en stor del af de variable omkostninger til markvanding, er tredoblet siden 2021 og ligger aktuelt på 1,20-1,60 kr./kWh. Mange spørger da også, om det fortsat kan betale sig at vande afgrøderne. Det korte svar er 'Ja, det kan det godt'. Afgrødepriserne er historisk høje – også for grovfoderet – og skal du have fuld valuta for den ligeledes dyre handelsgødning og planteværn, skal du holde på med vanding, såvidt som der er fagligt belæg for det, for at maksimere udbyttet.

Gunnar Schmidt, Energi- & teknikrådgiver ved Byggeri & Teknik I/S, har regnet på omkostningerne til vanding med de nye forudsætninger. Omkostningerne til vanding er selvfølgelig ikke alene afhængig af elprisen, men også af hvor ofte maskinen skal flyttes, anlæggets kapacitet og vandingsmængden. En stigning i elprisen fra 0,50 kr./kWh til 1,50 kr./kWh betyder, at omkostningen pr. mm pr. ha øges med godt 4 kr.

Du kan se Gunnar Schmidts beregninger i linket her og for mere detaljerede og uddybende beregninger her.

REGLER OG TILSKUD

Første slæt græs forud for majssåning

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

I disse dage bliver der lagt mange kræfter i at få arealer gjort klar til majssåning og dernæst tilsået. Selvom vejret er godt, og det er fristende at tage slæt på de græsmarker, der skal slættes inden etablering af majs, skal du dog være opmærksom på, at dette slæt tidligst må tages den 1. maj, hvis der skal opnås den ekstra kvælstofkvote på 108 kg N/ha til "Græs, slæt før vårsået afgrøde". Tager du slæt inden 1. maj, vil marken ikke tilegne sig en kvælstofkvote på den baggrund, men må i stedet "nøjes" med kvælstofkvoten for majs.

Udtjente græsarealer med ringe plantetal kan ved overskud i græsarealer eller i beholdning, bjærges ved et tidligt slæt, omlægges og anvendes til majs. Græsarealet bør overvejes nøje inden omlægning med majs, da tvivlsomme græsarealer også kan være besværlige majsmarker at høste i efteråret. Vælges græsarealer at omlægges til majs bør Vandingsvejledning for uge 17-18 læses særligt vedr. "Græsstub før etablering af majs".

Vil du have et ekstra areal anmeldt som "Græs, slæt før vårsået afgrøde" med kvælstofkvote, skal det indberettes i EU-ansøgningen. – Husk at kontakte din planterådgiver herom.

Ajourføring af gødningsplan på kvæg-undtagelsesbrug

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Gødningsplanen på kvæg-undtagelsesbrug skal ifølge "Vejledning om brug af kvægundtagelse 2021/2022" **ajourføres indenfor syv dage** efter enhver ændring. Ajourføringen kan nemt og lige ved hånden ske via FarmTracking, alternativt kan gødningsplan i papirformat fra markbogen anvendes.